

מקור המאמר בזהר פרשת אמור דף קג ע"א
טעם לענני כבוד, וסגולת הישיבה בסוכה

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן שְׁנֵין דְקָאִים אֶהְרֹן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל
בְּצִלָּא דְמַהֲיֻמְנוּתָא, תְּחוּת אֵלִין עֲנַנִין. בְּתֵר
דְמִית אֶהְרֹן, אֶסְתְּלֵק עֲנָנָא חַד, דְּהוּא יְמִינָא
דְכָלָא. וְכַד הָאִי אֶסְתְּלֵק, אֶסְתְּלֵקוּ כָּל שְׂאֵר
עַמִּיה (נ"א עֲנַנִין) וְאֶתְחַזִּיאוּ כְּלָהוּ בְּגִרְעוּתָא. וְהָא
אוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (במדבר ס) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ
אֶהְרֹן. אַל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּירְאוּ. מִיד וַיִּשְׁמַע
הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֶד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ
הָאֲתָרִים. שָׁמַע דְאֶסְתְּלֵקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִים, וּמִית
תִּירָא רַבְרָבָא דְכָל אֵינּוֹן עֲנַנִים אֶתְקִשְׁרוּ בֵיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֶד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב
וְדָאִי. וְכַד אָתוּ אֵינּוֹן מְאֵלִין דְשִׁדְר
מִשָּׁה, אָמְרוּ (במדבר יג) עֲמַלְק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב,
בְּגִין לְתַבְרָא לְבִייהוּ. דְהָא בְּעַמְלֵק אֶתְבַּר
חִילִיהוֹן בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מָאִי קָא מִיִּירִי
הָכָא. בְּתֵר דְאֶסְתְּלֵקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִים. אֶלָּא

בָּא רְאָה, כָּל אוֹתָן הַשָּׁנִים
שְׁעַמְד אֶהְרֹן, הָיוּ יִשְׂרָאֵל
בְּצִל הָאֲמוּנָה תַּחַת הָעֲנַנִים
הַלְלוּ. אַחַר שְׁמֵת אֶהְרֹן,
הַסְתַּלֵּק עָנָן אֶחָד, שֶׁהוּא
הַיָּמִין שֶׁל הַכֹּל. וְכִשְׁזָה
הַסְתַּלֵּק, הַסְתַּלֵּקוּ כָּל הַשְּׂאֵר
עַמּוֹ (עֲנַנִים) וְנִרְאוּ כָּלָם
בְּחֶסְרוֹן. וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ,
שְׁכַתוֹב (במדבר כא) וַיִּרְאוּ כָּל
הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהְרֹן. אַל
תִּקְרִי וַיִּרְאוּ אֶלָּא וַיִּירְאוּ. מִיד
- וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֶד
יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל
דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים. שָׁמַע
שֶׁהַסְתַּלֵּקוּ אוֹתָם הָעֲנַנִים,
וּמֵת הַתִּיר הַגָּדוֹל שְׁכַל אוֹתָם
הָעֲנַנִים נִקְשְׁרוּ עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ
עָרֶד יֹשֵׁב הַנֶּגֶב וְדָאִי.
וְכִשְׁבָּאוּ אוֹתָם מְרַגְלִים
שֶׁשְׁלַח מִשָּׁה, אָמְרוּ (שם יג)
עַמְלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב,
כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת לִבָּם, שְׁהָרִי
בְּעַמְלֵק נִשְׁבַּר כַּחַם
בְּרָאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מַה זֶה אוֹמֵר כָּאֵן אַחַר שֶׁהַסְתַּלֵּקוּ אוֹתָם הָעֲנַנִים? אֶלָּא

כַּנְעֵן כְּתִיב בִּיה, ^(בראשית ט) וַיֹּאמֶר אָרוּר כַּנְעֵן עֶבֶד
עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחִיו. הֲכֹא אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּאִפִּיק
גְּרָמִיָּה מְצֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, אֲתַחְזִי לְמַהוּי עֶבֶד
לְעַבְדֵי עַבְדִּין, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, ^(במדבר כא) וַיִּלְחָם
בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי. הוּא נָטַל עַבְדִּין
מִיִּשְׂרָאֵל לְגְרָמִיָּה.

וְעַל דָּא כְתִיב, כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ
בְּסוּכּוֹת. כָּל מָאן דְּאִיהוּ מְשֻׁרְשָׁא וְגֻזְעָא
קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בְּסוּכּוֹת, תְּחִילַת צֵלָא
דְמַהִימְנוּתָא. וּמָאן דְּלִיתִיהּ מְגֻזְעָא וְשׁוֹרְשָׁא
קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, לָא יְתִיב בְּהוּ, וַיְפֹק גְּרָמִיָּה
מִתְּחִילַת צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא.

כְּתִיב ^(הושע יב) כַּנְעֵן בְּיָדוֹ מֵאֲזִנֵי מְרָמָה, דָּא אֱלִיעֶזֶר
עֶבֶד אַבְרָהָם. וְתָא חֲזִי, כְּתִיב אָרוּר כַּנְעֵן
וּבְגִין דְּזָכָה כַּנְעֵן דָּא, לְשִׁמְשָׁא לְאַבְרָהָם, כִּיּוֹן
דְּשִׁמְשָׁא לְאַבְרָהָם, יְתִיב תְּחִילַת צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא,
זָכָה לְמִיפְקֵי מִהוּא לְטִיָּא דְאֲתַלְפִּיָּא, וְלֹא עוֹד
אַלָּא דְכְתִיב בִּיה בְּרָכָה. וְכְתִיב, ^(בראשית כד) וַיֹּאמֶר
בֶּאֱרֹךְ יְיָ. מָאן קָא מִיִּירֵי. דְכָל מָאן דְּיְתִיב
תְּחִילַת צֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, אַחְסִין חִירוֹ לִיה וְלְבְנוֹי
לְעֵלְמִין, וְאֲתַבְרַךְ בְּרָכְתָא עֲלָאָה, וּמָאן דְּאִפִּיק
גְּרָמִיָּה מְצֵלָא דְמַהִימְנוּתָא, אַחְסִין גְּלוּתָא לִיה
וְלְבְנוֹי, דְכְתִיב וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי. ^{(דף}

ק"ג ע"ב).

לְעוֹלָמִים וּמִתְבְּרַךְ בְּרָכָה עֲלִיוְנָה. וּמִי שְׁמוּצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִצֵּל הָאֲמוּנָה, יוֹרֵשׁ גְּלוּת לֹו וְלְבְנוֹי,
שְׁכֵתוֹב וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי.

כַּנְעֵן כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אָרוּר
כַּנְעֵן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה
לְאָחִיו. כָּאֵן לְמַדְנֹו, מִי
שְׁמוּצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִצֵּל
הָאֲמוּנָה, רָאוּי לְהִיּוֹת עֶבֶד
לְעַבְדֵי עֲבָדִים. זְהוּ שְׁכֵתוֹב
וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ
שְׁבִי. הוּא נָטַל עֲבָדִים
מִיִּשְׂרָאֵל לְעֲצָמוֹ.

וְעַל כֵּן כְּתוּב, כָּל הָאֲזָרַח
בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסוּכּוֹת. כָּל מִי
שֶׁהוּא מְשֻׁרְשָׁא וְגֻזְעָא קְדוּשָׁא שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בְּסוּכּוֹת, תְּחִילַת
צֵל הָאֲמוּנָה. וּמִי שֶׁאִינוֹ מְגֻזְעָא
וְשׁוֹרֵשׁ קְדוּשָׁא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לֹא
יֵשֶׁב בְּהֵם, וּמוּצִיא אֶת עֲצָמוֹ
מִתְּחִילַת צֵל הָאֲמוּנָה.

כְּתוּב ^(הושע יב) כַּנְעֵן בְּיָדוֹ
מֵאֲזִנֵי מְרָמָה, זֶה אֱלִיעֶזֶר
עֶבֶד אַבְרָהָם. וּבֹא רָאָה,
כְּתוּב אָרוּר כַּנְעֵן, וּמְשׁוּם
שֶׁזָכָה כַּנְעֵן זֶה לְשִׁמְשָׁא אֶת
אַבְרָהָם, כִּיּוֹן שֶׁשִׁמְשָׁא אֶת
אַבְרָהָם, יֵשֶׁב תְּחִילַת צֵל
הָאֲמוּנָה, זָכָה לְצֵאת מֵאוּתָהּ
קָלָה שֶׁהִתְקַלָּל, וְלֹא עוֹד,
אַלָּא שְׁכֵתוֹב בּוֹ בְּרָכָה,
שְׁכֵתוֹב ^(בראשית כד) וַיֹּאמְרוּ בֹא
בְּרוּךְ ה'. מַה זֶה אוֹמֵר? שְׁכָל
מִי שֶׁיֹּשֵׁב תְּחִילַת צֵל הָאֲמוּנָה,
יִוֹרֵשׁ חִירוֹת לוֹ וְלְבְנוֹי